

KONFERENCA »BREAKING THE MOULD: HUMANITARIAN AID AND EMPOWERING LOCAL COMMUNITIES« (RAZBIJANJE KALUPA: HUMANITARNA POMOČ IN KREPITEV LOKALNIH SKUPNOSTI)

UNIVERZA DURHAM, 1.–3. APRIL 2012

V starem univerzitetnem mestu Durham v severni Angliji na eni prvih britanskih univerz (1072) je potekalo nadaljevanje ali nadgradnja konference o katastrofah leta 2009, ki se je v veliki meri opirala na naš projekt na Šrilanki (gl. spletno stran Fakultete za socialno delo, povezavo »mednarodno sodelovanje«, povezava »vzpostavitev študija socialnega dela na Univerzi v Colombu«), hkrati pa je poskušala premisliti durhamski lastni, precej bolj zapleteni projekt na Šrilanki. Toda če so prejšnjo konferenco še zaznamovale humanitarne organizacije, so bile tukaj v manjšini. Prevladovale so izkušnje z najrazličnejšimi projekti, pri katerih so sodelovali akademiki in akademičarke z vsega sveta, kakšnih 100 vsega skupaj. Konferenca je bila mogoče prelomna. Fokus se je od »upravljaljskih« tem premestil k praktičnim in kritičnim. Sam sem imel dokaj kritičen prispevek, o katerem sem mislil (glede na prejšnjo konferenco), da bo izjema, a je bilo kritičnih prispevkov še zelo veliko in je prišlo do sijajne, čeprav ne povsem reflektirane konvergence.

Konferenco je odlično organizirala in vodila naša sodelavka Lena Dominelli. Odprla (čeprav ne na začetku) jo je generalna podsekretarka za humanitarne zadeve in koordinatorica

Združenih narodov za nujno pomoč baronica Valerie Amos z dokaj simpatičnim govorom, v katerem je pohvalila vse in vsakogar, zlasti pa iskanje novega modela. Tako imenovani *key note speakers* (»ključni govorci«) so bili vsi po vrsti zelo zanimivi, posebej pa dolgoletni delavec v nevladnih ustanovah Vinja Ariyaratne s Šrilanke, ki je govoril o »prožnosti do katastrof« s pomočjo socialne krepitve skupnosti, etiopski socialni delavec in mislec Abye Tassé, ki dela v Mavretaniji in je govoril o odzivih na sušo v Etiopiji, strokovnjak za plazove David Petley z gostiteljske univerze, ki je predstavil nekaj fascinantnih opažanj iz geologije. Vsi so pokazali na protislovja, v katerih deluje humanitarna pomoč. O »izgradnji prožnosti« je govorila Annamaria Capanini z univerze Milano Bicocca in še številni drugi.

Ni mi čisto jasno, ali je bil izraz *resilience* vedno rabljen v izvornem pomenu prožnosti, elastičnosti (in kvečjemu še prilagodljivosti) ali pa je pridobil kakšne nove pomene; vsekakor je postal ena ključnih besed v nečem, za kar bi lahko izumili izraz »socialna katastrofologija«. Sam ga razumem kot zmožnost skupnosti, da si opomore, analogno feminističnemu konceptu »okrevanja«.

Druga naša sodelavka Shula Ramon je govorila o socialnem delu v kontekstu obo-roženega konflikta. Edina je neposredno obravnavala to vedno aktualno temo, ki je bila implicitno navzoča še v drugih prispevkih, in se je upravičeno vedno jezila, kadar je bila obravnavana površno.

Izvrstne prispevke so pripravili univerzitetni učitelji iz Bangladeša, med drugim (Ayesha Akter in sod.) o proticiklonskih zaščitnih stavbah, ki so se izkazale za smrtno nevarne pasti. Indijka Ratchana Patni z univerze Brunel je kritično predstavila neokolonialistične prakse mednarodnih nevladnih organizacij. Osemdesetletni Suman Fernando z londonske metropolitanske univerze, Šrilančan, je potrdil naša opažanja o izjemnem pomenu solidarnosti takoj po cunamiju, ki se je končala s prihodom organizirane pomoči. Naomi Pendle z bristolske univerze je opozorila na vključenost humanitarnih projektov v južnosudansko zemljiško reformo, pri čemer je omenjala tudi Darfur

in Nubijsko višavje. Na vprašanje, ali kaj ve o delu Toma Križnarja, je odgovorila, da ne. Med odmorom pa je pristopil k meni nekoliko skrivnosten gospod in povedal, da je prav on rešil Toma iz darfurskega zapora (takrat je delal v misiji Združenih narodov), česar Tomo najbrž niti ne ve. Zahvalil sem se mu in zvedel še nekaj podrobnosti, ne pa njegovega imena.

Več prispevkov je obravnavalo sečuansko in druge katastrofe na Kitajskem. Kai Zhu z oddelka za socialno delo zhejiangške normalne univerze (tako se univerza imenuje) je na vprašanje, kako se je na njihovo akcijo v šolah odzvala lokalna oblast, odgovorila, da so bili premajhni, da bi jih lokalna oblast sploh opazila.

Če povzamem, konferenca je bila vredna obiska in je ponudila dovolj nastavkov za nadaljnji kritični razmislek tako v teoriji kakor v praksi. Najprej bo treba najbrž premisliti odvisnost modela, ki mu rečemo humanitarna pomoč, od različnih interesov v ozadju, in se mu mogoče kar odreči. A s čim ga lahko nadomestimo v sedanjem kontekstu financiranja? Ali, natančneje, s čim lahko nadomestimo sedanji kontekst financiranja, ki niti ne skriva svojih priorit? Ključno vprašanje pa je povsem praktično. Kako, če sploh, lahko pomoč deluje emancipacijsko ali v interesu emancipacije? Tu mednarodna perspektiva pravzaprav na novo odpira temeljna konceptualna vprašanja sodobnega socialnega dela.

Bogdan Lešnik